

Gitarrspelarna

Ett pekorall från sent 1800-tal är väl vad man kan beskriva den dikt, som beledsagar bilden av de två gitarrspelande männen: den ene gammal och den andre i sin krafts dagar. Troligen är bilden från något illustrerat magasin, möjligen Ny illustrerad tidning och därmed från 1870/1880-talen.

Trycktekniken är xylografi som användes mycket under 1800-talet. Xylografi kan i korthet beskrivas som en mekaniserad trägravyr, dvs man använde ofta maskinella hjälpmedel för att gravera bilden. Det mekaniserade framställningssättet ger också bilderna ett mindre konstnärligt värde: ytan blir flack, saknar spontanitet och djup. Kort kan man väl säga att den xylografiska bilden motsvarar våra dagars fotografiska bilder och många gånger användes den för att illustrera aktuella händelser.

Den store svenske konstnären Carl Larsson livnärde sig under 1870- och 1880-talet delvis på att framställa original för xylografiska bilder. Han arbetade bl a för just Ny illustrerad tidning. Bilden av de två gitarrspelarna har också hans karaktäristiska signatur: CL. Av bilden framgår också xylografens namn: J. Engberg, troligen identisk med Jonas Engberg som också samarbetade med Carl Larsson i andra sammanhang.

Beträffande vår bild tycks Carl Larsson eller gravören haft ett litet dimmigt begrepp om hur gitarren är konstruerad. Upphovsmännen var definitivt inga gitarrspelare. Titta bara på skrivlådan (på de båda gitarerna)! I det ena fallet (den yngre mannen) har de undvikit problemet genom en avsiktlig förenkling av skrivlådan. Beträffande den äldre mannens gitarr så har skrivlådan den form som en gitarr med

mekaniska skruvar hade vid 1800-talets slut, men Larsson/Engberg har för-

sett den med träskruvar (?) som sticks in från sidan av skrivlådan.

Kenneth Sparr